
Populația rezidentă manifestă un trend alarmant de descreștere

Prof. Constantin ANGHELACHE PhD (*actincon@yahoo.com*)

Bucharest University of Economic Studies / Artifex University of Bucharest

Assoc. prof. Ana Maria POPESCU PhD (*notariat.dejure@gmail.com*)

Bucharest University of Economic Studies

Iulian RADU PhD Student (*julian@linux.com*)

Bucharest University of Economic Studies

Abstract

Populația rezidentă cuprinde totalitatea persoanelor de cetățenie română, străină sau fără cetățenie, care au reședința obișnuită în România pentru o perioadă de cel puțin 12 luni. Aceasta înseamnă că această populație cu reședința în România reprezintă în fapt populația care locuiește în mod permanent în țara noastră.

În acest articol obiectivul principal l-a constituit posibilitatea de a evidenția că în țara noastră populația rezidentă este în continuă descreștere. Facem aici o precizare în sensul că populația înregistrată după domiciliu este mai mare decât populația rezidentă în sensul că, persoanele care au declarat domiciliu în România, dar își declară reședința în alte țări nu pot fi înregistrate ca persoane care locuiesc permanent în țara noastră.

În analiza acestei perspective, a interpretării evoluției populației rezidente, am plecat de la nivelul înregistrat în iulie 2021 și am utilizat o metodologie adecvată. În acest sens, am utilizat seriile de date cu indicatori demografici (populație rezidentă, populație după domiciliu, mortalitate, natalitate, nupțialitate, divorțialitate etc.), precum și baze de date privind structura populației pe grupe de vârstă, pe sexe și pe medii. Aceasta poate fi extinsă și prin aceea că se poate realiza o comparație în ceea ce privește structura populației pe profesii, pe calificări, pe ocupare, neocupare, salariat sau șomer.

Totodată, în reliefarea aspectelor propuse a fi evidențiate, am utilizat, pe scară largă, reprezentările grafice, care sunt și ușor de interpretat și înțeles, precum și seriile de date aferente aspectelor supuse cercetării.

În partea complexă de calcule rezultate, am evidențiat elementele care sunt de interes pentru înțelegerea studiului populației rezidente la o dată fixă, comparată însă cu datele înregistrate în perioadele anterioare.

Cuvinte cheie: *indicatori demografici, populație rezidentă, reședință, domiciliu, emigrație, imigrație.*

Clasificarea JEL: *R10, R20.*

Introducere

Populația rezidentă este indicatorul demografic cel mai important în funcție de care se poate realiza perspectiva creșterii populației, structura populației, rezerva de forță de muncă și multe alte categorii statistice care sunt relevante într-o analiză economică.

În acest articol am pornit de la un punct de referință și anume populația rezidentă la 01 iulie 2021 pe baza căruia am evidențiat că în comparație cu perioadele anterioare această populație este în continuă scădere.

Am reliefat aspectul că scăderea se datorează în primul rând faptului că indicatorul de mortalitate este în creștere. Mortinatalitatea este diferența dintre nou-născuți și persoanele decedate într-o perioadă de timp considerată.

Totodată, am adâncit analiza arătând că acest aspect duce la îmbătrânirea demografică, în sensul că populația aferentă vârstelor de 65 de ani și peste, comparată cu populația tânără de 0-14 ani, este în continuă creștere *în favoarea populației de vârstă înaintată*.

Totodată, am arătat că și soldul migrației internaționale temporare de lungă durată este negativ în sensul că, zi de zi, lună de lună, an de an, mai ales din motive economice, un număr important de persoane din România, care pot să-și mențină domiciliul, dar nu mai sunt rezidente, își stabilesc rezidența în alte state.

Reliefând acest aspect se arată, utilizând piramide ale vârstelor, modul în care populația este structurată pe vârste, atât pe total cât și pe cele două sexe, și anume bărbați și femei, arătându-se că aici înregistrăm un deficit în sensul că emigranții, și de sex masculin și de sex feminin, preponderează către migrare.

În acest articol am analizat în mod succesiv, de la simplu la complex, pe baza datelor de care dispunem, situația înregistrată în România cu privire la indicatorul *populația rezidentă*.

Literature review

Populația evoluează în funcție de mortalitate, iar în Europa aceasta este în scădere. Din punct de vedere demografic populația se afla în atenția a numeroși cercetători. Astfel, Bijak J. et al (2007) și Headey D., Hodge A. (2009) și-au îndreptat atenția în studiile lor analizei evoluției populației pe plan mondial și rolul populației în asigurarea rezervelor forței de muncă. De asemenea, Cai J. și Stoyanov A. (2016) au fost preocupați s-au orientat spre analiza diferențelor demografice care există între țări. Cheron, A. et al (2013) au abordat o serie de aspecte privind șomajul și condițiile de echilibru la nivel macroeconomic, iar Maestas, și alții (2016) au publicat un studiu în care au analizat o serie de aspecte privind populația, structura acesteia pe vârste,

precum și după gradul de ocupare. Melo P.C., Graham D.j., Noland R.B. (2009), au analizat aspecte referitoare populație, forța de muncă și creșterea economică. Oster, E. et al (2013) au analizat populația prin prisma faptului ca este sursa de alimentare a forței de munca. În anul 2007, Rossi-Hansberh, E. și Wright, M.L.J. au realizat un studiu referitor la structura populației, forța de munca și creșterea economică. Walker, A. și Matlby, T. (2012) au realizat și publicat un articol referitor la strategia demografică de creștere a rezervei de forța de muncă în țările membre ale Uniunii Europene.

Metodologie

Pentru ușurarea înțelegerii analizei făcute în acest articol vom prezenta principalele repere metodologice utilizate de Institutul Național de Statistică și Eurostat. Astfel, populația după domiciliu reprezintă numărul persoanelor cu cetățenie română și domiciliul pe teritoriul României, delimitat după criteriile administrativ-teritoriale.

Domiciliul persoanei este adresa la care aceasta declară că are locuința principală, trecută în cartea de identitate, așa cum este luată în evidența organelor administrative ale statului. Cu alte cuvinte, populația după domiciliu reprezintă populația care poate să includă și emigranții.

În ceea ce privește vârsta medie a populației, acesta reprezintă media vârstelor unei populații. Prin vârstă înțelegând acea variabilă demografică continuă care exprimă timpul scurs de la data nașterii unei persoane până la un anumit moment de observare și se determină cu relația:

$$\bar{x} = \frac{\sum (x + 0,5) \times P_x}{\sum P_x}$$

unde: x = vârsta în ani împliniți;

P_x = numărul locuitorilor de vârstă x ;

0,5 = jumătate de an considerată drept echivalent mediu al variației abaterilor față de data exactă a împlinirii unei vârste oarecare.

Vârsta mediană este un indicator care împarte populația unei țări în două părți egale, iar indicele de îmbătrânire a populației reprezintă numărul persoanelor vârstnice de 65 ani și peste, care revine la 100 persoane tinere sub 15 ani.

Populația rezidentă reprezintă totalitatea persoanelor cu cetățenie română, străini și fără cetățenie, care au reședința obișnuită pe teritoriul României. Astfel, populația rezidentă reprezintă populația care exclude emigranții, dar include imigranții. Populația rezidentă la o anumită dată

este determinată conform metodologiei și reglementărilor internaționale în domeniu.

Reședința obișnuită reprezintă locul în care o persoană își petrece în mod obișnuit perioada zilnică de odihnă, fără a ține seama de absențele temporare pentru recreere, vacanțe, vizite la prieteni și rude, afaceri, tratamente medicale sau pelerinaje religioase. Se consideră că își au reședința obișnuită într-o zonă geografică specifică doar persoanele care au locuit la reședința obișnuită o perioadă neîntreruptă de cel puțin 12 luni înainte de momentul de referință. Reședința obișnuită poate să fie aceeași cu domiciliul sau poate să difere, în cazul persoanelor care aleg să-și stabilească reședința obișnuită în altă localitate decât cea de domiciliu din țară sau străinătate.

Emigrație înseamnă acțiunea prin care o persoană care a avut anterior reședința obișnuită pe teritoriul României încetează să mai aibă reședința obișnuită pe teritoriul acesteia pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni.

Imigrație înseamnă acțiunea prin care o persoană își stabilește reședința obișnuită pe teritoriul României pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni, după ce, în prealabil, a avut reședința obișnuită într-o altă țară.

În ceea ce privește metoda utilizată pentru calculul indicatorului *populația după domiciliu*, aceasta este metoda componentelor și presupune egalitatea:

$$P_{t+1} = P_t + N_{t,t+1} - D_{t,t+1} + \Delta M_{t,t+1}^d + C_v$$

unde: P_{t+1} = populația cu domiciliul în țară la momentul t+1;

P_t = populația cu domiciliul în țară la momentul t;

$N_{t,t+1}$ = numărul de nașcuți-vii în perioada cuprinsă între t și t+1, ai căror mame au avut domiciliul în România la data nașterii;

$D_{t,t+1}$ = numărul de persoane care au decedat în perioada cuprinsă între t și t+1, care aveau domiciliul în România la data decesului;

$\Delta M_{t,t+1}^d$ = soldul migrației internaționale cu schimbarea domiciliului, în perioada cuprinsă între t și t+1;

C_v = coeficient de ajustare a vârstelor

Date, rezultate și discuții

Populația după domiciliu în România la data de 01 iulie 2021 a fost de 22.047.000 de persoane, în scădere cu 0,4% față de luna iulie a anului precedent. În zona urbană populația de sex feminin sunt majoritare 56,3%, respectiv 51,2%.

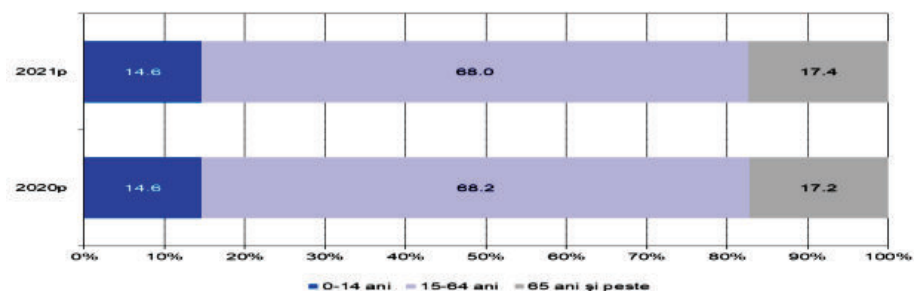
Totodată, la data de 01 iulie 2021 populația după domiciliu din mediul urban a fost de 12.417.000 de persoane, în scădere ușoară cu 0,6% față 01 iulie 2020, iar populația de sex feminin a fost de 11.286.000 persoane, înregistrând o scădere cu 42.000 față de aceeași dată a anului precedent.

În ceea ce privește fenomenul de îmbătrânire demografică, acesta s-a accentuat, populația vârstnică de 65 ani și peste depășind cu peste 621.000 de persoane populația tânără de 0-14 ani, respectiv 3.835.000 față de 3.214.000 persoane. Constatăm menținerea la același nivel de 14,6% a ponderii persoanelor tinere de 0-14 ani și o creștere de 0,2% a ponderii populației vârstnice de 65 ani și peste.

Datele referitoare la structura populației după domiciliu pe grupe mari de vârstă la data de 01 iulie 2021 sunt prezentate în figura numărul 1.

Structura populației după domiciliu pe grupe mari de vârstă la data de 01 iulie 2021

Figura 1

P date provizorii care urmează a fi revizuite în a doua jumătate a anului 2022

Sursa: Comunicat INS numărul 278 / 29 octombrie 2021

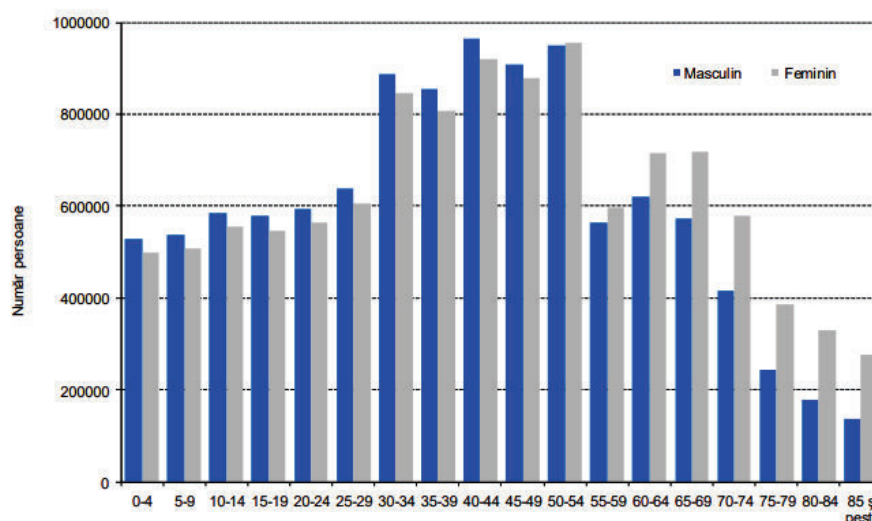
Indicele de îmbătrânire demografică a crescut de la 118 persoane vârstnice la 100 persoane tinere la data de 01 iulie 2020, la 119,3 persoane vârstnice la 100 persoane tinere la data de 01 iulie 2021.

În ceea ce privește vârsta medie a populației, aceasta a fost la 01 iulie 2021 de 42 ani, practic cu 0,1 ani mai mare decât la 01 iulie 2020. Totodată, vârsta mediană a fost de 42,4 ani, în creștere și ea la 01 iulie 2021 cu 0,3 ani față de 01 iulie 2020.

În figura numărul 2 este prezentată structura populației după domiciliu pe grupe de vârstă și sexe la data de 01 iulie 2021.

Populația după domiciliu pe grupe de vârstă și sexe la data de 01 iulie 2021

Figura 2

Sursa: Comunicat INS numărul 278 / 29 octombrie 2021

Constatăm că cea mai mare pondere în totalul populației la data de 01 iulie 2021 o deținea grupa de vârstă 50-54 ani, respectiv 8,7%. În rândul persoanelor de sex masculin, ponderea acestei grupe de vârstă a fost de 8,8%, iar la cele de sex feminin de 8,5%. Ponderea grupei de 0-4 ani a fost de 4,7%, mai mică decât cea a grupelor de vârstă 5-9 ani, respectiv 4,8% și 10-14 ani, respectiv 5,2%.

Concluzii

Din studiul acestui articol se pot desprinde o serie de concluzii teoretice și practice. În primul rând, populația rezidentă din România este în continuă scădere. Totodată, prin îmbătrânire și populația cu domiciliul în România scade în același ritm.

O altă concluzie este aceea că, neasigurându-se condițiile pentru desfășurarea activității în țară, o serie de persoane, de multe ori cele cu înaltă calificare, emigrează din motive pur financiar-economice. De aici se deprime ideea că trebuie găsite acele mijloace și resurse prin care veniturile populației angajate să crească.

De asemenea, prin investiții trebuie să se asigure locuri de muncă care să asigure condiții mai bune de trai populației care, prin comparație cu modul

de retribuire în exterior, alege calea emigrării temporare, care se transformă în emigrare definitivă.

Totodată, trebuie avut în vedere faptul că populația ocupată este din ce în ce mai redusă, crește numărul șomerilor și, pe această cale, ne-existând nici o corelație între pregătirea și reconversia forței de muncă, întâlnim o creștere a șomajului dar, mai ales, a emigrării și pe această cale constatăm paradoxul că în România, deși un număr alarmant de mare, peste 3 milioane de cetățeni își au rezidența în străinătate și există un șomaj de circa 420.000 de persoane, neluând în calcul populația neocupată, tot nu se găsește forță de muncă în acele domenii care reclamă acest fapt.

Așa încât, pe cale de comparație și antiteză, România a devenit pentru unele țări asiatice (Tailanda, Pakistan, Malaiezia etc.), ceea ce constituie pentru români țările vest-europene, adică se completează necesarul de forță de muncă prin forță de muncă străină care își declară rezidența în România.

Bibliografie

1. Bijak, J. et al (2007). *Population and labour force projections for 27 European countries, 2002-052: impact of international migration on population ageing*. European Journal of Population, (23) 1, March 2007, 1-31
2. Cai, J., Stoyanov, A. (2016). Population aging and comparative advantage. *Journal of International Economics*, 102, 1-21
3. Chéron, A., Hairault, J.O., Langot, F. (2013). Life-Cycle Equilibrium Unemployment. *Journal of Labor Economics*, 31 (4), 843-882.
4. Headey, D., Hodge, A. (2009). *The Effect of Population Growth on Economic Growth: A Meta-Regression Analysis of the Macroeconomic Literature*. *Population and Development Review*, 35 (2), 221-248
5. Maestas, N., Mullen, K., Powell, D. (2016). The effect of population ageing on economic growth, the labor force and productivity. *National Bureau Of Economic Research*, Cambridge, Working Paper no. 22452
6. Melo, P.C., Graham, D.J., Noland, R.B. (2009). *A meta-analysis of estimates of urban agglomeration economies*. *Regional Science and Urban Economics*, 39 (3), 332-342
7. Oster, E., Shoulson, I., Dorsey, E. (2013). Limited Life Expectancy, Human Capital and Health Investments. *American Economic Review*, 103 (5), 1977-2002